

Kirken Underviser

Det aktuelle tidsskrift for kirkens pædagogik og undervisning

Tema: De unge møder folkekirken

4

2019

Forord

De unge møder folkekirken

Af Charlotte Chammon, sognepræst i Nr. Herlev, og Nadia Hoxer Dyhrberg-Krantz, campuspræst på Campus Køge og sognepræst i Ejby Sogn

I denne udgave af Kirken Underviser sætter vi fokus på, hvor de unge møder folkekirken. Vi har bevæget os ud af kirkerummet og endda helt væk fra kirkens grund. Vi skal i stedet præsenteres for præster og kirkelige organisationer, som møder de unge lige der, hvor de er både i deres liv og på deres uddannelse.

For det er jo, hvad der sker; kirken følger med, hvorhen menneskene flytter og er. Ligesom der findes præster på sygehuse, i fængsler og i danske kirker i udlandet, ligeså er der præster, som bevæger sig ud i nattelivet, på nettet, på uddannelserne og i organisationerne.

I 2018 udgav vi et nummer af Kirken Underviser, der handlede om, hvordan vi indenfor i folkekirken laver arrangementer, som både rammer og fanger de unge. Det var et nummer fuld af inspiration til det kirkelige arbejde hjemme i sognet, og du kan læse det her.

Men i denne udgave viser vi en bred vifte af de tilbud, der er til de unge, når de ikke selv kommer til kirken, men kirken kommer til dem. Der er nemlig nogen, som gør noget på folkekirkens vegne, og det betyder, at vi ikke alle behøver lave det samme, for der er steder at henvise de unge til. I denne udgave af Kirken Underviser finder man altså ikke konkrete undervisningsforløb, men man finder til gengæld masser af inspiration og hjælp til, hvordan man kan påbegynde et ungdomsarbejde udenfor kirkerummet og udenfor kirkens grund.

De unge vil gerne kirken – de skal bare gøres opmærksom på, at den er der, og at den også er for dem - også selv om det ikke er inde i kirken.

God læselyst!

Haves: bekymringer

Søges: særlige, sekundære voksne

Hvem kan de unge bruge som samtalepartner, når livet byder på udfordringer og bekymringer? Hvem kan hjælpe med at give de unge et »eksistentielt mellemrum«? Har en ungdomsuddannelsespræst noget at sige eller gøre i sådan en sammenhæng?

Af Suzette Schurmann Munksgaard, projektleder, CUR, Center for Ungdomsstudier

Haves: bekymringer

Unge befinder sig i en livsperiode, hvor de gerne vil stå på egne ben og klare sig selv. Men bekymringer er der nok af, når man som 16-18-årig skal håndtere fester, forældre, fritid, fremtid og friends. Undersøgelser omkring gymnasieelevers trivsel beskriver, hvordan gymnasieelever er i en transitionsfase mod langt mindre forældreinvolvering i unges forsøg på at stå på egne ben. De står dermed alene med ansvaret for deres uddannelsesprojekt i en tid, hvor forældrene omvendt foretager et strategisk tilbagetog.

En gruppe unge på en erhvervsuddannelse udtrykte sig på denne måde i et gruppeinterview, hvor de bliver spurgt om, hvem de rådfører sig med eller snakker med:

- »Jeg siger ikke så meget til min mor, for hun bekymrer sig altid rigtig hurtigt. Og så går hun ind og finder alle mulige løsninger... hun er lidt en kontrolfreak.«
- »Min mor forstår mig ikke rigtigt – jeg vil gerne kunne finde mine egne løsninger, det er jeg voksen nok til.«
- »Mine forældre skal ikke vide alt, for jeg vil ikke have, at de skal sidde og bekymre sig over mig, for det har de gjort. Jeg vil give dem lidt ro-agtigt og vise, at jeg kan klare mig selv.«

I forsøg på at stå på egne ben sættes familienetværket derfor på standby for en stor gruppe unge både der, hvor der er gode og trygge relationer og der, hvor relationerne måske er belastede. Har en ungdomsuddannelsespræst noget at sige eller gøre i sådan en sammenhæng?

Søges: »særlige, sekundære voksne«

Venner og 'gode, sekundære voksne' søges som alternative samtalepartnere, når en ungdomstematik skal vendes med en udenforstående. I overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse er det bare ikke altid, at tidligere samtalepartnere følger med, og særligt i en overgangsperiode kan man føle, at man står alene. Forhåbentlig følger adgangen til »betydningsfulde, sekundære voksne« med, men for dem, der ikke har disse voksne, er det et værdifuldt tilbud at få med på en ungdomsuddannelse. For dem, der har betydningsfulde voksne i hverdagslivet, kan der i nogle tilfælde være brug for mere »perifere specialister« f.eks. i forbindelse med stress, depression, kriser, dødsfald og ensomhed. Har en ungdomsuddannelsespræst noget at sige eller gøre i sådan en sammenhæng?

»Med en eksistentiel tilgang kan mødet med en ungdomsuddannelsespræst give unge mulighed for, at man kan læse af, måske finde løsninger på personlige udfordringer og på den måde hjælpe til, at man kan stå på egne ben.«

Med en eksistentiel tilgang kan mødet med en ungdomsuddannelsespræst give unge mulighed for, at man kan læse af, måske finde løsninger på personlige udfordringer og på den måde hjælpe til, at man kan stå på egne ben. Hermed understøttes elever i deres selvstændiggørelsesproces. Særligt frafaldstruede elever kan have brug for en ekstern samtalepartner, der ikke er optaget af fraværsregistreringer, afleveringer og karakterer, men som stiller sig til rådighed som en resurseperson på ungdomsuddannelsen.

»Man skal være der. Og det er noget af det, der er blevet tydeligt, når man sidder og snakker, hvor de har fået luft og samtalen går mod en ende. Jeg spurgte en pige, om der var andet, hun havde brug for at snakke om, og hun sagde: »Det er der ikke ... men er det okay, jeg bare lige sidder her lidt, for det er det eneste sted på gymnasiet, jeg bare kan være?« (Gymnasiepræst)

På landsplan arbejder ca. 50-60 præster på, hvordan folkekirken kan være til stede på ungdomsuddannelserne. I ungdomsuddannelsesbyer som f.eks. Viborg og Vejle har fuldtidsansatte ungdoms præster deres daglige gang på byens forskellige ungdomsuddannelser, både gymnasier, erhvervsskoler, landbrugsskoler og produktionsskoler. Aalborg og Roskilde Stifter forsøger sig med lokale sognepræster, der stiller sig til rådighed for sognets gymnasium og er proaktive i forhold til at invitere til et samarbejde. Når kirken rækker en hånd ud på denne måde udfordres kirke, præst og uddannelsesinstitutioner til at forholde sig til, hvad kirken har at byde ind med i en post-sekulær ungdomskontekst. Er det nok at kunne citere: »Kom til mig, alle I som slider jer trætte og bærer tunge byrder...«? Som en gymnasiepræst fortæller:

»Jeg tror faktisk, at rigtig mange præster har svært ved at finde ud af, hvordan man skal fortælle, hvad man kan som gymnasiepræst, og hvad man kan bruges til. Og det kan jo også være svært for mig. Jeg ved jo godt, hvad jeg kan snakke med de unge om, og jeg tror, jeg har en idé om, hvad jeg kan tilbyde, men det er svært at sætte ord på.« (Gymnasiepræst).

»Generelt efterlyser flertallet af gymnasiepræster gode råd til, hvordan man forklarer, hvad man kan som gymnasiepræst.«

Selvom præsten bag ovenstående citat er en garvet gymnasiepræst, efterspørges måder, der enkelt og troværdigt fortæller, hvad man kan som præst. Generelt efterlyser flertallet af gymnasiepræster gode råd til, hvordan man forklarer, hvad man kan som gymnasiepræst. Måske er der brug for en fælles kommunikationsindsats omkring dette og en bevidsthed om en flerstreget tilgang med faglige, relationelle/sociale og eksistentielle tilgange?

Har præst, kirke og kristendom noget at sige i en post-sekulær ungdomskultur?

Det er selvfølgelig afgørende, at man som præst både er afklaret omkring, hvad man kan bidrage med på en ungdomsuddannelse, og at man kan forklare det ind i en post-sekulær kontekst. Med ét ben i en ungdomsteologisk tænkning og et andet ben i en ungdomsuddannelseskontekst er det væsentligt at have gjort sig overvejelser om følgende spørgsmål:

- Hvad er det teologiske incitament for, at man som præst indgår i ungdomslivet på en ungdomsuddannelse?
- Hvilken stemme og position har kirke og kristendom på en sekulær uddannelsesinstitution og i et pulserende ungdomsliv?
- Hvordan kan det blive relevant, at man som præst med en teologisk og religiøs livsanskuelse kan tale ind i en tid drevet af selvkontrol, social engineering og præstationskultur – en tid hvor unge føler, at man, ligesom guden Atlas, selv skal tage ansvaret for alt og bære hele verden på sin ryg?

»Eksistentielle mellemrum«

Den canadiske filosof Charles Taylor understreger i sin beskrivelse af »The sacred in a Secular Age« (2007), at den humanistiske kultur og social-videnskaberne har været overraskende blinde og døve over for det spirituelle. Derfor er der behov for at skabe »eksistentielle mellemrum«, hvor åndelige

spørgsmål og tematikker inddrages, hvis ikke samfundet og demokratiet skal udhule sig selv. I en post-sekulær kontekst tyder det altså på, at man som præst og kirke har en særlig rolle og position, hvis man kan være med til at skabe ›eksistentielle mellemrum‹, hvor man imødekommer en fortolknings-efterspørgende generation af unge. Måske en ungdomsuddannelsespræst kan have noget at sige eller gøre i sådan en sammenhæng?

»I en post-sekulær kontekst tyder det altså på, at man som præst og kirke har en særlig rolle og position, hvis man kan være med til at skabe ›eksistentielle mellemrum‹, hvor man imødekommer en fortolknings-efterspørgende generation af unge.«

CUR, Center for Ungdomsstudier, har i 2018-19 arbejdet med et projekt om gymnasie- og ungdomsuddannelsespræster. Citater i denne artikel er fra interviews i forbindelse med dette projekt. Læs mere på www.CUR.nu

Kirke Care, når kirken møder de unge der, hvor de er ...

Det er fredag aften, eller nærmere nat. Klokken er 0.30, og de fleste er på vej i seng. Men ikke de unge; de er på vej i byen. Og heller ikke nattens hold af Kirke Care-frivillige, som mødes i Hillerød Kirke kl. 0.30 natten mellem fredag og lørdag for at gøre sig klar til en nattevagt. Eller i UngK kirken i Aarhus eller et par timer tidligere i Skibby på Hornsherred, i Hillerød Øst eller i Skævinge.

Af Charlotte Chammon, Kirke Care-frivillig i Hillerød og formand for Kirke Care Danmark

Hvad er Kirke Care?

Kirke Care er voksne mennesker, som går på gaden om aftenen og natten for at skabe tryghed og nærvær for de unge og andre, som er at finde i gadebilledet i de mørke nattetimer. Det er kirken, som er på gaden, der hvor de unge er. Ikke for at missionere og fordømme, men for at vise nærvær, lydhørhed og omsorg.

Og »de voksne« er virkelig voksne! Bedstemor-effekten tales der om: At jo ældre man er, jo lettere er det at komme i kontakt med de unge. De frivillige er alle fra de lokale kirker og aldersmæssigt mellem 40 og 90. Alle for hvem det giver mening at møde de unge der, hvor de er samtidig med, at de ikke lægger skjul på, at de kommer fra kirken.

Historien

Et knivdrab i ungdomsmiljøet i det østlige Hillerød i 1993 bevirkede, at den lokale Grønnevang Kirke involverede sig i det sociale og forebyggende arbejde i lokalområdet. Thyge Enevoldsen, som er præst ved Grønnevang Kirke, hørte i 2009 om det engelske økumeniske initiativ »Street Pastors« med flere tusinde frivillige på gaden i byernes natteliv. En studietur til London og Manchester i 2010 satte gang i inspirationen og en vision om, at kirkerne sammen, på tværs af kirkesamfund, kunne tage et socialt medansvar i byerne og lokalsamfund. I Danmark har vi Natteravnene, så før processen kunne gå videre, måtte der samtaler og drøftelser til med både SSP, Natteravnene og politiet. En tværkirkelig forening, Kirke Care, så dagens lys i Hillerød i 2013 med frivillige på gaden. Senere kom Østbyen og Skævinge til og nye lokalforeninger i Aarhus og Hornsherred.

En nattevagt

Hvad laver man så, når man er Kirke Care-frivillig? En nattevagt begynder med, at aftenens hold, som består af 3-4 frivillige voksne, mødes i Hillerød Kirke eller UngK i Aarhus. Her står vores rygsække. En stor del af Kirke Care-uniformen er vores rygsæk, hvori vi har alt, hvad man kan få brug for i nattelivet. Der er slikkepinde, som vi er meget populære for at medbringe. Egentlig er de tænkt som en mundopfrisker til dem, som måske har fået lidt for meget at drikke og har kastet op. Men ofte bliver vi genkendt på lang afstand, og en flok unge mennesker kommer over for at få en slikkepind – og en snak. Slikkepinden er på mange måder en god indledning til en snak. Måske bliver det kun til en snak om aftenen og nattens fest, men jævnligt sker det også, at det bliver anledningen til en snak om livet og troen. Kirke Care-frivillige bringer aldrig selv troen på banen, men da vi efterhånden er genkendte som »dem fra kirken«, ligger det lige for også at tage en snak om tro eller andre livsforhold, som nager eller glæder.

»Kirke Care-frivillige bringer aldrig selv troen på banen, men da vi efterhånden er genkendte som »dem fra kirken«, ligger det lige for også at tage en snak om tro eller andre livsforhold, som nager eller glæder.«

Rygsækken indeholder også tæpper, som især om vinteren er gode at have til at dele ud. Det er nemlig meget besværligt at medbringe sin jakke, når man skal i byen. I Aarhus har frivillige strikket sjaler, som kan uddeles. Bare tæer ser vi også tit, både sommer og vinter! De flotte høje sko bliver hen på natten umulige at have på. De flade ballerinaske fra det lokale supermarked bliver meget vel modtaget, når vi tilbyder dem. Herudover indeholder rygsækken også plastre, plastikposer, som især forældrene er glade for at få med, når de kommer for at hente en ung, som er blevet dårlig, men også plastikhandsker, håndsprit og meget andet, som det har vist sig at være praktisk at have med.

En nattevagt kan byde på mange eller få hyggelige snakke, men også på højrystede kærestepar som er blevet uvenner; venner som er kommet op at slås over en pige eller en dreng, som begge måske er forelskede i. Som Kirke Care-frivillige blander vi os aldrig i en konflikt. Men der sker noget, hvis vi stiller os i nærheden og blot er til stede. Det får oftest selv den voldsomste konflikt til at ebbe ud. Vi møder de hjemløse, nogle af dem vil gerne snakke, andre vil ikke, men så får de måske en madpakke; de psykisk sårbare og andre, som synes, at livet er svært – og så alle de festglade.

Det sker også, at vi møder en, som har været oppe at slås, og som har brug for noget køkkenrulle til at tørre blodtuden af med, eller den unge mand som er snublet og har flækket et øjenbryn. Så er det nu meget rart, at der er et par voksne, som kan hjælpe med at vurdere, om man skal en tur på skadestuen – og man måske kan låne en telefon og ringe hjem, hvis nu ens egen telefon er løbet tør for strøm. Og enkelte gange sker det også, at der ligger en ukontaktbar, eller måske endda et bevidstløst ungt menneske, som har eksperimenteret lidt for meget med stoffer eller andet, og der skal ringes 112.

Kirke Cares værdier

Kirke Cares tværkirkelige identitet er basal, og vi har ikke fokus på forskellige teologiske doktriner. Kirke Care er ikke direkte forkyndende, men vi ønsker med vores tilstedeværelse at vise og at spejle Guds kærlighed i verden til mennesker på den mest enkle og praktiske måde: Nemlig gennem rummelig lydhørhed, omsorg og hjælp. At vise værdien, ukrænkeligheden og helligheden af menneskelivet, men også respekten for lokalsamfundet.

Kirke Care i din by?

En god start er at komme på besøg i en af lokalforeningerne og opleve en aften eller nat i byen. Kirke Care Danmark er gerne behjælpelig med at få det arrangeret. Hvad skal der ellers til for at starte op i din by? En flok frivillige og nogle kirker, som har lyst til at være med, er på mange måder nok. Er I interesseret, så kontakt Kirke Care Danmark for nærmere oplysninger om koncept og visioner, og vi vil være behjælpelige i processen med at få startet en ny lokalforening op.

Kontakt gerne Thyge Enevoldsen TEN@km.dk
eller Charlotte Chammon chch@km.dk
Læs mere på: www.kirkecare.dk

»Jeg hedder Nadia – og jeg er campuspræst«

Sådan har jeg indledt mange samtaler, og det efterfølges altid af spørgsmålet om, hvad det betyder. Jeg har ikke et færdigt svar, og min stilling er ikke et færdigt produkt. At være campuspræst betyder uvante situationer på uvante lokaliteter.

Af Nadia Hoxer Dyhrberg-Krantz, campuspræst på Campus Køge og sognepræst i Ejby Sogn

Jeg træder frem foran 80 unge mennesker og en masse lærere – ingen af dem har jeg mødt tidligere. Der er ingen mikrofon, og der er rod med computerforbindelsen. Sådan er det f.eks. også at være campuspræst, og denne gang er temaet forventninger. De holder nemlig nytårskur på en skole, og en af studievejlederne har spurgt mig, om jeg vil komme og holde et selvvalgt oplæg. Det har jeg naturligvis takket ja til, og til en nytårskur finder jeg det naturligt at tale om forventninger – til hinanden, fra hinanden, til sig selv. Emnet rammer plet, og mange kan genkende forventningspresset, som der tales meget om i dag blandt unge.

Sjælesorgssamtaler

Efter mit oplæg er der forskellige workshops, hvor jeg går rundt og kigger, snakker med og prøver at gøre efter, hvad de unge skal på hver workshop. I mit oplæg har jeg sluttet af med at fortælle, at man kan komme til samtale hos mig, og hvad det indebærer. Inden jeg er gået derfra, har to unge spurgt om en samtale med mig – og flere kommer til.

Faktisk kom der så mange til, at jeg siden har haft en ugentlig dag på skolen med fire samtaler hver gang. Og i en overgang også to ugentlige dage, for på den skole er det helt naturligt at skulle tale med præsten. I mange af samtalerne fungerer jeg også som en mellemmand på den måde, at jeg er den første person, som de fortæller deres udfordring i livet til, og derefter har jeg med den unges godkendelse formidlet udfordringen videre oftest til studievejlederen, og på den måde kan studievejlederen hjælpe den unge videre med de mere praktiske foranstaltninger, så jeg kan koncentrere mig om mine sjælesorgssamtaler med de unge.

»Det, at de unge har oplevet mig være en del af deres hverdag, har også været medvirkende til, at de turde dele deres udfordringer med mig.«

Samarbejde

Det er blevet til et fantastisk samarbejde, og førnævnte studievejleder sagde på et tidspunkt til mig, at jeg var med til at gøre hans arbejde lettere, fordi de unge var så åbne over for mig. Men også lærerne og lederne på skolen tog godt imod mig, og det har helt sikkert gjort det nemt for mig at komme på skolen.

Jeg har spist med til skolens fællesfrokost, og jeg har gået rundt på de forskellige værksteder, så de unge har oplevet mig som en helt almindelig person, man kunne snakke med om alt muligt. Det, at de unge har oplevet mig være en del af deres hverdag, har også været medvirkende til, at de turde dele deres udfordringer med mig.

Og det har været min tilgang til de mange skoler, der tilsammen danner Campus Køge. Jeg er stille og roligt blevet en del af hverdagen på nogle af skolerne, og jeg har stiftet bekendtskab med forskellige netværk f.eks. Ungdommens Uddannelses Vejledning (UUV) og skole, sociale myndigheder og politi (SSP) samt Køge Kommunes ungepsykolog, hvorigennem jeg har mødt repræsentanter, som jeg også har samarbejdet med på forskellige måder.

Udfordringer

Da jeg tiltrådte stillingen, var jeg meget opmærksom på »at stikke en finger i jorden«, for det var et ukendt område for mig med de mange forskellige uddannelsesinstitutioner med hver deres opbygning og vante gang. Jeg er stadig ved at lære de forskellige skoler at kende, og jeg må hele tiden huske mig selv på, at Rom ikke blev bygget på én dag, og som campuspræst kan jeg heller ikke forvente et færdigt produkt.

Det kan især være en udfordring, når lige den lærer, studievejleder, leder eller forstander, jeg havde et fantastisk samarbejde med, stopper på sin skole. Så skal man have opbygget en ny tillid til et nyt menneske – og det skal man gøre mange gange.

Men allerede nu er jeg godt etableret på nogle af skolerne, og det betyder, at jeg både kan fortsætte med min vante gang på de, for mig, kendte skoler og samtidig påbegynde opstartsfasen på, for mig, ukendte skoler. Det er en god balancegang.

Baggrund

Der var ikke en manual over min opstart på Campus Køge, så jeg har asfalteret, mens jeg kørte. Men det var meget vigtigt, at jeg havde nogle repræsentanter på min side fra begyndelsen. Roskilde Stift, Køge Provsti og repræsentanter fra Campus Køge deltog i samarbejde i hele ansættelsesforløbet til stillingen som campuspræst. De var og er gode til at introducere mig for relevante personer og skoler, og de er vigtige ressourcepersoner i min hverdag.

Den 1. september 2018 tiltrådte jeg min helt nye stilling som studenterpræst på Campus Køge og som sognepræst i Ejby Kirke med en kvoteopdeling på hhv. 40 og 35%. Det var en nyoprettet stilling for en foreløbig 4-årig prøveperiode, og jeg fandt hurtigt ud af, at ordet studenterpræst simpelthen ikke var dækkende på campus, så meget hurtigt skiftede jeg det ud med campuspræst. På den måde signalerer jeg, at jeg favner alle, som har med campus at gøre.

Fakta: De 6 hv-ord:

- Hvem? Alle kan komme til samtale hos mig uanset alder. Man kan selv kontakte mig, eller det kan være gennem vejleder/lærer. Eller gennem viden fra forældre eller andre via de sociale medier.
- Hvad? Emnerne omhandler alt mellem himmel og jord – intet er for småt eller for stort. Jeg henter gerne viden/hjælp/assistance udefra efter godkendelse fra dig.
- Hvor? Vigtigt med et lukket og afskærmet rum for, at der kan opnås en fortrolighed og et frirum.
- Hvorfor? Som ung er det svært at finde en fortrolig at snakke med. De unge vil ikke bekymre deres forældre, og jævnaldrende har oftest ikke bedre svar end én selv. Som præst har jeg:
 - Tid – ro – nærvær – empati – tavshedspligt – omsorg (sjælesorg).
 - Vigtigt med 2 ører og 1 mund.
 - Et pusterum fra hverdagens stress.
- Hvordan? Aftale en samtale via sms, opkald eller mail eller gennem anden person. Aftaler enten ny dato eller at den unge kan kontakte mig igen ved behov. Behovet for samtaler er forskelligt fra én gang om ugen, hver 14. dag, månedsvis eller i stressede/pressede perioder. Intet min. eller max.
- Hvornår? Både i skoletiden og uden for skoletid – jeg er en medspiller og en ekstra ressource i forhold til de unges trivsel.

En lærer har udtalt:

»Det giver så god mening for mig, at der findes en som dig på Campus.

Der er så mange barrierer, når man tænker præst, at alle jeres kompetencer slet ikke kommer til rette.

Mange unge mennesker ved slet ikke, de har brug for at tale om tingene med et levende menneske, eller hvad det kan give at sætte ord på det, de tænker. Nå ja, eller hvilken indre ro eftertænksomhed kan give.«

Fremtiden

Jeg er virkelig glad for min stilling som campuspræst, og jeg nyder hver eneste gang at svare på, hvad det betyder at være campuspræst. På flere ungdomsuddannelser, både gymnasier og erhvervsuddannelser, er der begyndt at være tilknyttet en præst. Nogle steder er ønsket kommet fra uddannelsesstedet, som i mit tilfælde, og andre steder har folkekirken været primus motor, men uanset hvor initiativet er kommet fra, giver det rigtig god mening med et sådant samarbejde, for der kan være et stort behov og et stort ønske fra de unge og de ansatte om at blive mødt af præsten - ligesom jeg har oplevet det. Men det er vigtigt, at man kan sætte ord på, hvad man som præst kan byde ind med. Og det er et paradoks, når man samtidig ofte også må asfaltere, mens man kører. I bund og grund må folkekirken ikke være bange for at gå ud af kirkerummet og helt væk fra kirkens grund for at være folkekirke i uvante situationer på uvante lokaliteter.

Fakta:

Campus Køge består af 15 partnere herunder:

10. klasse Campus Køge

Center for dansk og integration

Zealand – Sjællands Erhvervsakademi

EUC Sjælland

FGU Midt - Østsjælland

Køge Bibliotekerne

Køge Gymnasium

Køge Handelsskole

Køge Kommune

Region Sjælland

Roskilde Universitet

Stevns kommune

UUV Køge Bugt

VUC Roskilde

ZBC

»Jeg har været overvældet over behovet og endnu mere over ønsket om at ville til samtale hos mig som præst.«

Hverdagen

Mine dage på campus er oftest fulde af sjælesorgssamtaler. Jeg har været overvældet over behovet og endnu mere over ønsket om at ville til samtale hos mig som præst. Men de unge er utrolig glade for at møde en voksen, som møder dem lige der, hvor de er i livet og føle, at de bliver lyttet til, hørt og hjulpet, hvis det kan lade sig gøre. Jeg har dagligt fire til fem samtaler på mine dage på campus, som hver varer ca. en time.

Derudover holder jeg forskellige oplæg ude i klasserne bl.a. om døden, ensomhed blandt unge, fastelavn med det gode/onde og forventninger. Og jeg kommer også ud i klasser, på lærerværelser, hos studievejledere og andre netværk og fortæller om at være campuspræst, for der er hele tiden nye klasser, nye årgange, nye elever, nye lærere, nye studievejledere og nye ledere, som alle har brug for at høre om mit arbejde.

Det er også blevet til et feltbesøg i min sognekirke med besøg af ca. 40 elever og lærere, som fik rundvisning i kirken og på kirkegården efterfulgt af et kirkeløb med forskellige spørgsmål. Efterfølgende udtrykte både elever og lærere stor glæde for besøget.

Voksne

Som campuspræst er jeg for alle – både elever og lærere, og jeg bliver i høj grad også brugt som sparingspartner af lærere, studievejledere og ledere, og med det menes, at de bruger mig som sjælesørger. En lærer udtrykte det således: »Hold kæft, hvor er du altså bare god til det med at lytte – du er meget bedre til det [at lytte] end min kone!« Samtalerne med de voksne gør også, at de har nemmere ved at anbefale en samtale med mig til eleverne, for de har selv oplevet, at jeg er til at snakke med.

Samtalerne med de voksne, som kan være alt fra inde i klassen til et lukket rum til over frokosten, gør også, at jeg føler mig som en del af et fællesskab. Jeg føler mig godt tilpas, når jeg kommer på skolerne, og jeg følger med i skolernes udvikling samt de ansattes ve og vel.

Så selv om jeg ikke umiddelbart har præstekolleger omkring mig, så føles det alligevel som om, jeg har et kollegafællesskab på skolerne, og det værdsætter jeg meget.

Samtalerne

Når jeg har været ude på en skole eller i en klasse for at præsentere mig, så kommer der hurtigt nye samtaler ud af det, og har én ung først været til samtale hos mig, så efterfølges det gerne af veninden, som har fået det anbefalet. Det er hovedsageligt piger, som selv henvender sig, men jeg har også drenge til samtaler, hvor de oftest er blevet opfordret til det af deres lærer. Jeg har både troende, ikke troende og troende af andre religioner til samtale. Min tavshedspligt er alfa og omega for de unge, men også det, at jeg ikke er en myndighed eller har noget med skolen at gøre, er vigtigt for dem.

Jeg gør altid meget ud af at forklare mine 10 punkter om samtaler hos mig (se nedenfor). De unge har nemlig brug for rene linjer. Og det samme har de ansatte, så for dem er det vigtigt at få at vide, at jeg er ansat og aflønnet af Kirkeministeriet.

Mine 10 punkter om at være campuspræst:

- Har udvidet tavshedspligt
- Samtaleemnerne kan handle om alt i livet
- Intet er for stort eller småt
- Er en del af kriseberedskabet på CAMPUS Køge
- Er for alle – uanset trosretning eller ingen trosretning
- Udenfor skolesystemet og er ikke en myndighed
- Samtaler er gratis, og du kan komme så ofte, du vil
- Fører ikke journal over samtaler
- Ofte ingen eller kort venteliste
- Henter viden/hjælp/assistance udefra efter godkendelse fra dig

Campuspræst! – men hvordan?

**Hvordan kan man som præst på en ungdomsuddannelse begå sig blandt unge?
Hvad skal man have fokus på, og hvad siger de unge?**

Af Suzette Schurmann Munksgaard, projektleder, CUR, Center for Ungdomsstudier

I et lokale på en ungdomsuddannelse sidder otte unge elever omkring et bord. De kigger opmærksomt på diktafonen, der ligger på bordet og på den lokale campuspræst, som har inviteret på sodavand, slik og et gruppeinterview. Hun er nysgerrig på, hvad de tænker, en præst kan bruges til på ungdomsuddannelsen og har inviteret dem til at give hende lidt råd og vejledning. En af pigerne udbryder:

- »Altså, da du første gang kom ind og præsenterede dig som campuspræst, så tænkte jeg: Åh nej, skal der løbe sådan en rundt her – så kan man komme ind onsdag kl. 10 og be' – det kommer ikke til at ske!« (Pige 16 år)

I samtalen giver de unge på forskellig vis udtryk for, at de ingen erfaringer har med en præst udenfor kirkens rum, hverken på det eksistentielle eller det sociale plan. Derfor har de heller ikke nogen forventninger til en præst på en ungdomsuddannelse, fordi forventninger skabes af erfaringer. De

overraskes over, at præsten bevæger sig udenfor kirkeligheden og pludselig er tilstede i deres ungdomsvirkelighed.

- »Jeg anede jo ikke, hvad en campuspræst er, og hvad din rolle er her på skolen – jeg tænkte sådan noget kirke- og gudstjenesteagtigt noget for nogen, der er virkelig kristen.«
- »Og så tænker jeg, en præst kan man ikke tale med om problemer, det hjælper ikke med gudstjeneste og kirke og alt det der!«
- »Må jeg spørge – helt præcist, hvad er det du kan? Hvor stort er omfanget? Er det både privat og skole?«

Præsten forklarer, hvorfor hun kommer på ungdomsuddannelsen, og hvad hun kan bruges til. I løbet af samtalen begynder eleverne at forstå hendes rolle og opgave på trods af alle deres forbehold. Måske kan en campuspræst være en personlig resurse og en sekundær samtalepartner?

- »Jeg synes, det lyder godt – lige nu har jeg ikke ret meget brug for hjælp, men nu når jeg ved mere, så tror jeg, det vil få flere folk til at komme ned til dig og få hjælp til det, man ligesom har problemer med.«
- »Ja, eller hvis jeg sagde til en lærer, at jeg har problemer med min far, det har de jo ikke tid til at høre på, så kan de jo bare sige – prøv at gå over til præsten og tal med hende.«

Særlig sekundær samtalepartner

Også gymnasieelever har umiddelbart svært ved at se, hvad de kan bruge en præst til. Men i mødet med præsten i f.eks. en faglig undervisningssammenhæng, eller når præsten præsenteres som en mulig resurse og omsorgsperson, får eleverne forståelse for det frirum, en præst skaber. Præsten fremstår som en særlig, sekundær samtalepartner, der ikke har noget på eleverne, og som man kan komme til, når det brænder på. En gymnasiedreng forklarer:

»Det med religion og tro fylder nok ikke så meget for den unge generation som for den ældre generation. Men jeg tror også det at have en anden person at snakke med end en studievejleder, der kan en præst måske komme med et lidt mere guddommeligt perspektiv: tillid, respekt, næstekærlighed... Det, tror jeg, kan være en stor hjælp for mange. Jeg tror ikke på Gud, men følelsen af at kunne lægge alle mine bekymringer over hos en præst – det tror jeg godt, kunne hjælpe mange.« (Gymnasiedreng).

»Præsten fremstår som en særlig, sekundær samtalepartner, der ikke har noget på eleverne, og som man kan komme til, når det brænder på.«

Metoden åbner døre

I forsøg på at afdække, hvad en præst kan bruges til i et pulserende ungdomsuddannelsesliv, har CUR, Center for Ungdomsstudier, i samarbejde med lokale ungdomsuddannelsespræster lavet feltbesøg og interview set-ups som beskrevet ovenfor. Eleverne blev delt op i to grupper, hvor præsten sad med i den ene gruppe for at undersøge, om de unges udtalelser var forskellige hhv., når præsten

ikke var og var til stede – der var stort set ingen forskel. Det viser sig, at selve metoden, hvor man nysgerrigt kommer som præst sammen med et ungdomsstudiecenter i sig selv er med til at åbne op for samarbejdsmuligheder. Desuden får præst og elever forståelse for hinanden i selve mødet og ikke mindst ud fra det efterfølgende analysemateriale af mødet. Den skærpede opmærksomhed skaber endvidere ringe i vandet både hos de unge elever og hos ungdomsuddannelsens lærere og ledere. Pludselig fik campuspræsten travlt med mange sjælesorgssamtaler, og ungdomsuddannelsen opdagede præsten som en værdifuld resurse- og omsorgsperson, der kan træde til der, hvor de ikke selv har tid og resurser.

»Gruppeinterviewet åbnede mine øjne for en metode, som jeg helt sikkert vil fortsætte med at praktisere. Jeg fik sat nogle konkrete ord på mine gerninger, så de unge fik en forståelse for, hvad jeg som præst kan bruges til på en ungdomsuddannelse. Jeg gik derfra med otte ambassadører, som alle kunne se værdien i min gerning på ungdomsuddannelsen, og det ville de være med til at støtte op om og gøre andre elever opmærksom på muligheden. Efterfølgende har fem af de otte unge været til sjælesorgssamtaler hos mig, og alle har haft gode oplevelser i mødet med en præst på deres ungdomsuddannelse, så det har bestemt været meget givende med det gruppeinterview.« (Campuspræst).

Helt konkret

Hvis man har et samarbejde med et par lærere, så kan man få dem til at udvælge nogle unge fra hver deres klasse. Det giver en god blanding, hvis man kan få elever med fra forskellige årgange/fagområder. Ellers må man skyde med spredning og sende invitationen ud til en hel klasse eller tage fat i nogle enkelte elever i kantinen evt. i spisepausen. Samarbejdet med lærere er godt, da de ved, hvilke elever som er lidt bedre til at udtrykke sig. Få inspiration til en invitation.

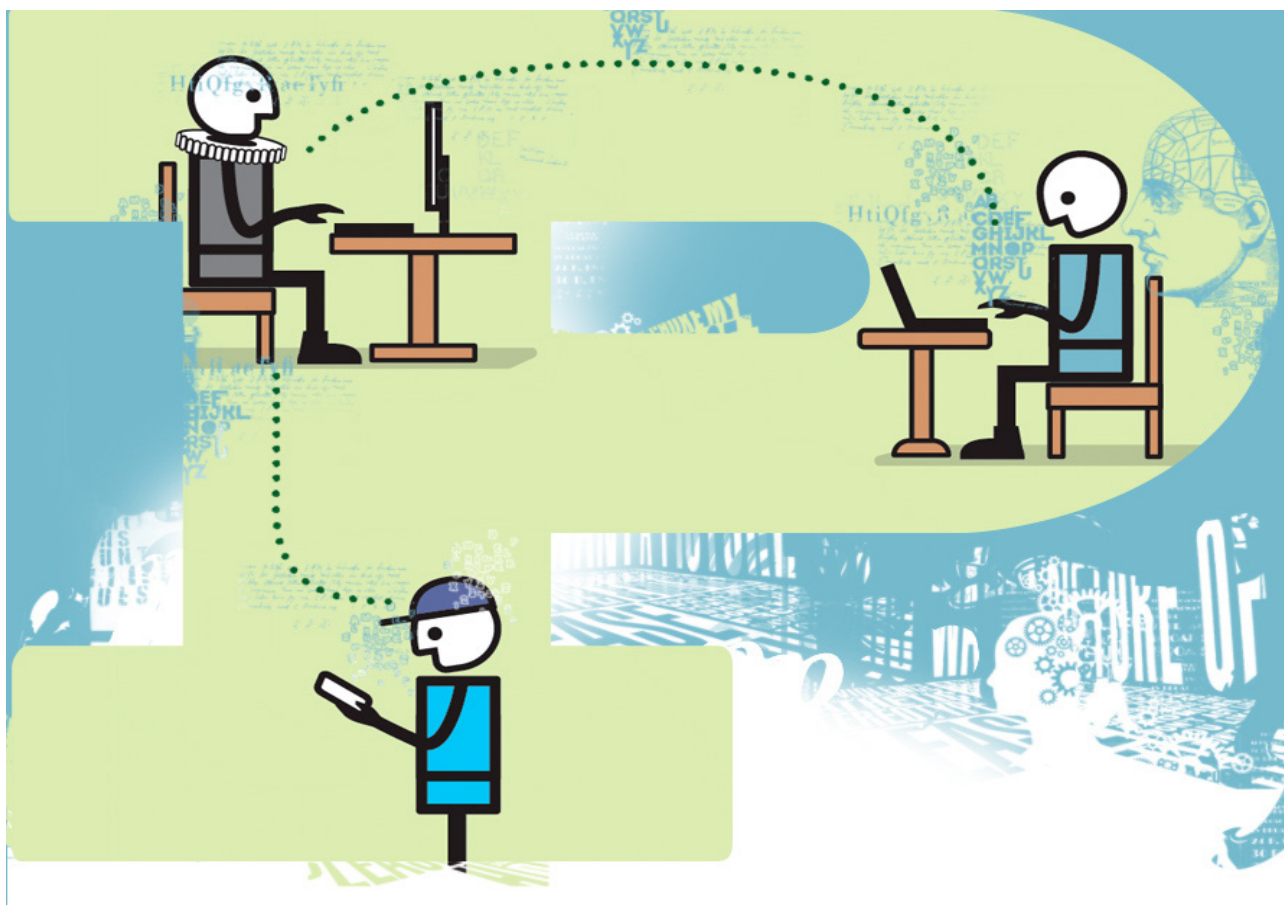
Spørgsmålene bevæger sig fra det overfladiske til det meget konkrete. Det er vigtigt med de mere overfladiske spørgsmål i begyndelsen for at skabe tillid og åbenhed mellem uddannelsespræsten og de unge. De sidste spørgsmål kan hjælpe præsten med at få helt konkrete forslag til, hvordan man kan være præst på lige nøjagtig deres skole. Få inspiration til forslag til spørgsmål her.

Fakta

CUR, Center for Ungdomsstudier har i 2018-19 arbejdet med et projekt om gymnasie- og ungdomsuddannelsespræster. Citater i denne artikel er fra interviews i forbindelse med dette projekt. Læs mere på www.CUR.nu

Fakta

Læs hvad gymnasiepræst Sarah Krøger Ziethen fortæller om arbejdet som gymnasiepræst.

På Sjælesorg.nu får unge omsorg for sjælen

Af Pernille Hornum, leder af Sjælesorg på Nettet

Sjælesorg på Nettet (SPN) er folkekirkens digitale online-tjeneste til alle, der måtte ønske en sjælesorgssamtale, som er en fortrolig samtale med en præst/sjælesørger. Sjælesorg på Nettet er mobilt i den forstand, at hvis du har din smartphone, computer eller iPad ved hånden, kan du, ved at klikke dig ind på Sjælesorg.nu i åbningstiden, chatte med en præst alle vegne fra: På gaden, i bussen, i toget, på arbejdspladsen, i frikvarterne, fra dit hjem.

Historie

Sjælesorg.nu blev lanceret i februar 2017 og har nu to år efter haft over 8000 henvendelser i åbnings-tiden, som for nuværende er fire dage om ugen i dagtimerne. Uden for åbningstiden kan vi registrere over 20.000 opkald, hvilket fortæller os, at der er et stort behov i befolkningen for sjælesorgssamtaler på nettet. Siden 2017 har det været muligt at klikke ind på hjemmesiden sjælesorg.nu og få chatsamtaler med præster om lige præcis det, man ønsker at tale om. Og det er der flere tusinde mennesker, der har gjort, siden Sjælesorg.nu åbnede. En stor del af dem er unge, der har delt deres inderste tanker og følelser, sorger og bekymringer.

»På Sjælesorg.nu kan de unge finde et frirum, et slags helle, hvor de så nemt som ingenting kan få kontakt med en voksen, en præst der lytter til dem og tager dem alvorligt.«

Unge får et frirum, et helle fra præstations- og perfektionskulturen

Mange unge oplever et enormt pres i tiden og en forventning fra både forældre og omgivelserne generelt om, at de skal præstere til topkarakter både i skole, på studier og på arbejdet. I deres fritid og sociale liv oplever de unge, at de skal leve op til andres og hinandens forventninger om at se godt ud, være med på de sidste nye trends, have det perfekte liv, både når de er online og offline. De har på en måde aldrig fri fra at præstere. En stor undersøgelse fra Sundhedsstyrelsen fra 2018 viser, at ensomheden er stor blandt unge. 8,5 pct. af de unge mænd og 10,3 pct. af kvinderne mellem 16 og 24 år oplever, at de ofte er uønsket alene, og ensomheden fører ofte til mistro og mistillid, hvor de unge kan få depression og angst og andre symptomer.

På Sjælesorg.nu kan de unge finde et frirum, et slags helle, hvor de så nemt som ingenting kan få kontakt med en voksen, en præst der lytter til dem og tager dem alvorligt. De skal ikke bestille tid hos sjælesørgeren for at få en samtale, de kan logge på fra deres smartphone, hvorfra de vil i åbningstiden, de kan logge af igen, hvis de bliver forstyrrede og logge på igen på et andet tidspunkt, hvor de har brug for det. Samtalen er fortrolig, præsten har tavshedspligt og både sjælesørger og konfident (den der henvender sig til sjælesørgeren for at få en sjælesorgssamtale) er anonyme.

Anonymitet

At sjælesorgssamtalerne mellem konfident og sjælesørger er fortrolige, anonyme samtaler, betyder, at det er muligt at skabe et fordomsfrit rum i den forstand, at køn, alder og udseende ikke bliver forstyrrende eller får betydning for samtalen. De unge bliver derfor ikke påvirket af forudfattede ideer, erfaringer eller fordomme om, hvordan en mandlig eller kvindelig præst er, eller om det er en mandlig eller kvindelig sjælesørger, de chatter med. Omvendt påvirkes sjælesørgeren heller ikke af forudfattede meninger og fordomme om, hvem de chatter med. Vi har de sidste par år erfaret, at anonymiteten er afgørende for mange unge. De spørger til anonymiteten som det første, når de på chatten har fået kontakt med sjælesørgeren. De ønsker at få bekræftet anonymiteten, og om samtalen bliver slettet efterfølgende. Det identitets- og kontroltab, mennesker ofte oplever, når man står i forskellige eksistentielle dilemmaer eller rammes af sorg og krise, kan få én til at skamme sig, men gennem anonymiteten formindskes konfrontationen med denne skamfølelse. De unge opfatter det anonyme samtalerum på sjælesorg.nu som et trygt rum, hvor de kan være sig selv uden at føle pres eller forventning om præstation.

I chatsamtalen har sjælesørgeren og konfidenten kun ordene til rådighed, og alligevel giver den anonyme, digitale sjælesorg en særlig intens samtale, hvor sjælesørgeren kan formidle omsorg, varme, omhed og empati og kan møde konfidenten, hvor hun eller han er.

Temaer i sjælesorgssamtalen på sjælesorg.nu

Sjælesorg.nu er åben for alle, og sammenlignet med andre digitale fora er der ikke noget specifikt kriterium for, hvem der kan henvende sig, og hvad man kan henvende sig med. Hvis temaet for samtalen kræver en anden form for rådgivning, end sjælesørgerne kan indfri, henvises der typisk til andre relevante fagpersoner. Præstationsangst, kærestesorger, selvmordstanker, angst og frygt, sorg og krise, overgreb, ensomhed, skilsmisse, utroskab, mobning, tvivl og tro, eksamensangst, meningsløshed, seksualitet er bare nogle af de eksistentielle dilemmaer, de unge henvender sig med til sjælesørgerne på Sjælesorg.nu. For en overvejende del af konfidenterne er det første gang, de har en personlig samtale med en præst. Flere giver udtryk for, at de er glade for samtalen med præsten på Sjælesorg.nu, og at den erfaring gør, at det ikke længere føles så fremmed at kontakte den lokale sognepræst, hvis man har brug for samtaler ansigt til ansigt.

»Vi sørger for at holde os ajour med, hvad de unge i tiden er optagede af for at kunne møde den unge der, hvor den enkelte unge er. Vi opsøger relevante kurser, f.eks. i chat og danner netværk med andre chattjenester, der også møder de unge, hvor vi så udveksler viden og erfaring til fælles læring.«

Hvordan møder vi de unge på sjælesorg.nu?

På Sjælesorg.nu er det vigtigt for os som sjælesørgere, at vi møder det enkelte menneske der, hvor det er. Det vil sige, at både den unge, den midaldrende og den ældre bliver mødt uanset alder, uddannelse, arbejde, udseende m.m. De unges sprog er meget forskelligt afhængigt af, hvem de er, ligesom det er med andre aldersgrupper. Hvis en ung bruger et særligt ungt sprog, så at sige, bruger sjælesørgeren et sprog, der matcher den unge. Hvis en ung bruger særlige emojis, responderer vi også med emojis, som så godt som muligt matcher vedkommendes sprog. Dog er det hele tiden vigtigt, at man som sjælesørger også forsøger at se bag om det anvendte sprog for at undersøge, om der bag det sprog eller en særlig form for humor, den unge anvender, ligger en form for ufrivillig distance eller facade og måske et ønske om at blive set og hørt som det menneske, man er bag den anlagte og evt. påtagede facade. Det kan vi som sjælesørgere kun finde ud af ved at spørge ind til den enkelte og den enkelte unges situation. Vi sørger for at holde os ajour med, hvad de unge i tiden er optagede af for at kunne møde den unge der, hvor den enkelte unge er. Vi opsøger relevante kurser, f.eks. i chat og danner netværk med andre chattjenester, der også møder de unge, hvor vi så udveksler viden og erfaring til fælles læring.

Ungdomskampagne i 2017

I 2017 lancerede vi en særlig ungdomskampagne for de 18-25 årige, hvor vi gennem musikvideo, unges egne fortællinger og en kendt youtuber, som matchede målgruppen, formidlede muligheden for at chatte med præster på sjælesorg.nu, og vi holder os ajour med sprog og med de særlige forkortelser og betydning af særlige ord, der bliver brugt af de unge, så vi møder dem der, hvor de er.

Se den unge youtuber, som jo er en helt utraditionel måde at fortælle om sjælesorg på nettet til de unge. Lige efter var der rigtig mange unge, der loggede ind og chattede med præsterne. Så ja, fra ung til ung formidling har en god effekt i forhold til at formidle tiltag for de unge.

Se musikvideoen, hvor Sjælesorg på Nettet fik sangeren LIGA til at indspille Sebastians klassiske sang »Du er ikke alene« i en mere poppet version til ungdomskampagnen.

Jeg har som leder af SPN bl.a. deltaget på Ungdommens Folkemøde, hvor jeg formidlede ungdomskampagnen gennem samtaler med de unge og gennem uddelt materiale om Sjælesorg på Nettet. De sidste to år har jeg deltaget på Kommunernes Landsforenings topmøde for Børn og Unge, så vi i SPN selv samler viden om, hvad der rører sig på ungdomsområdet og også selv har mulighed for at gøre opmærksom på, at de unge kan chatte med præster på Sjælesorg.nu. På den måde får deltagerne på topmødet, politikere, kommunalpolitikere og embedsfolk, lærere og pædagoger m.fl. mulighed for at videreformidle muligheden for at chatte med en præst/sjælesørger på sjælesorg.nu til de unge, de møder i hverdagen.

Fakta

Sjælesorg kalder man de samtaler, man har med en præst/sjælesørger. Det er ligeværdige samtaler, hvor sjælesørgeren lytter, rådgiver, kaster lys på det dilemma, man henvender sig omkring. Selvom ordet sjælesorg ender på sorg, handler sjælesorgssamtaler om mange forskellige emner, og ordet sjælesorg betyder omsorg for sjælen.

Fakta

Se mere på www.sjælesorg.nu.

Gymnasieelever på »feltarbejde« i kirken

Siden 2015 har Folkekirkens Skoletjeneste i Gladsaxe og Herlev tilbudt undervisningsprojekter til gymnasier i lokalområdet, og det har vist sig, at folkekirken kan indgå som en ressource og et anderledes læringsrum i forbindelse med gymnasiernes undervisning. Men tilbuddene skal skræddersyes gymnasiets læreplaner, hvis de skal være attraktive for lærerne.

Af Mette Hemmingsen, cand.mag., projektmedarbejder i Folkekirkens Skoletjeneste i Gladsaxe og Herlev og tidligere gymnasielærer i dansk og religion

Begyndelsen

Gladsaxe-Herlev provsti prioriterede i 2015 at udvide skoletjenesten med 100%. De to fuldtidsansatte medarbejdere deles om arbejdet med grundskolen, mens de fordeler ansvaret for områderne SOSU- og gymnasieuddannelser mellem sig. Skoletjenesten udsender kataloger med tilbud til de lokale gymnasier, men muligheden for at samarbejde med skoletjenesten er også blevet fortalt videre fra lærer til lærer på gymnasierne.

Hvad kan kirken tilbyde?

Folkekirken kan byde ind med læringsforløb, der tilbyder noget særligt og andet end det, eleverne oplever i den daglige undervisning, nemlig et møde med mennesker, der praktiserer religion. Ifølge gymnasiets læreplan for religion skal undervisningen indeholde »udadrettede aktiviteter og feltstudier«, og netop her har folkekirken noget at byde på. Præsterne er oplagte faglige kilder, som eleverne kan møde ansigt til ansigt og gå i dialog med. Skoletjenesten kan til dels trække på erfaringerne med at udvikle tilbud til grundskolerne, fx hvad angår inspiration til faglige emner, PR, kontakt til præster mv. Men gymnasiets religionsundervisning bygger på en anden fagtradition, og tilbuddene skal derfor skrues anderledes sammen end de forløb, der udbydes til grundskolen. Gymnasiefaget tager udgangspunkt i forskellige religionsvidenskabelige metoder, bl.a. er det at sammenligne religiøse ståsteder et centralt element, hvilket undervisningstilbuddene fra Folkekirkens Skoletjeneste imødekommer.

»Ekskursioner ud af huset er obligatoriske, og her kan folkekirken sammensætte unikke forløb, hvor eleverne møder forskellige præster og får øjnene op for folkekirkens bredde og rummelighed.«

I første omgang rettede skoletjenestens tilbud sig mod religionsfaget, og de var vinklet skarpt i forhold til det faglige fokus og de metoder, man arbejder med i faget. Ekskursioner ud af huset er obligatoriske, og her kan folkekirken sammensætte unikke forløb, hvor eleverne møder forskellige præster og får øjnene op for folkekirkens bredde og rummelighed. Eksempelvis kan et emne om frelse, opstandelse eller vielse af homoseksuelle være relevante, mens fx eksistenssamtaler eller oplæg om tro i mindre grad passer ind i gymnasiets faglighed.

Dialog, debat og »mærkelige spørgsmål«

Folkekirkens Skoletjeneste byder fx ind med forløb, hvor eleverne møder to præster, der først laver hver deres workshop, siden mødes og debatterer i kirken og går i dialog med eleverne. Et typisk tilbud kunne omhandle emner som næstekærlighed, opstandelse, vielse af homoseksuelle, »Grosbøll-sagen« eller lignende. Formålet er, at eleverne får forskellige vinkler på emnerne. Forløbene kan også være tværreligiøse, hvilket gymnasierne har udvist stor interesse for. Men skoletjenestens forløb har ikke alene til hensigt at opfylde de faglige mål i læreplanerne, men også at understøtte gymnasiets almentdannende sigte. Det er som folkekirkelig skoletjeneste eksempelvis oplagt at tilbyde forløb, der tematiserer menneskelige grundvilkår som død og sorg. Skoletjenesten tilbyder bl.a. et forløb om ritualer i forbindelse med døden. Denne type forløb har ikke blot til hensigt at formidle et fagligt stof, men også at give eleverne mulighed for at stille spørgsmål og gøre sig eksistentielle overvejelser. Eleverne har bl.a. meldt tilbage, at det er spændende at arbejde med emner, »man ikke normalt taler så meget om« og få mulighed for at »stille mærkelige spørgsmål«.

»Det er spændende at arbejde med emner, »man ikke normalt taler så meget om« og få mulighed for at »stille mærkelige spørgsmål«.«

Skoletjenesten i aktiv rolle

Skoletjenesten er i tæt dialog med præster og lærere forud for et besøg i kirken. Skoletjenestens medarbejder laver et udkast til kirkebesøgenes indhold og tilrettelægger dem derefter i samarbejde med de præster, der skal medvirke, hvilket giver et klart pædagogisk og fagligt fokus. Nogle gange produceres et forberedende materiale i form af små videointerviews, tekster eller citater, som eleverne skal have set eller læst på forhånd. Skoletjenesten tager sig desuden af alt det praktiske omkring besøgene fx koordinering med lærerne og reservering af lokaler. Skoletjenesten udbreder tilbuddene gennem et tilbudskatalog, der sendes ud til skolerne i begyndelsen af hvert skoleår, hvor 6-8 tilbud præsenteres. Se det aktuelle katalog fra 19/20.

En bredere vifte af tilbud

Da skoletjenesten tilbage i 2015 for første gang udsendte et tilbudskatalog til gymnasierne, rettede forløbene sig primært mod religionsundervisningen. Men de seneste år har der også været tværfaglige tilbud på programmet målrettet religion og dansk. Skoletjenesten har bl.a. tilbudt et forløb om syndefaldsmotivet i aktuel litteratur, hvor eleverne fik et oplæg ved en teolog og en skriveworkshop med en forfatter. Ligeledes har det været oplagt at gribe fat i de mange romaner om sorg, der de seneste år er udkommet i dansk litteratur. Skoletjenesten tilrettelægger forskellige forløb med en forfatter og en teolog, der besøger en klasse. Forfatteren læser højt og fortæller om bogen, hvorefter præsten giver en fortolkning af bogen og perspektiverer til sine egne erfaringer med at møde mennesker i sorg. Det er hensigten på sigt at udbygge de tværfaglige tilbud, da skoletjenesten generelt møder åbenhed og interesse fra gymnasiernes side.

Se mere på hjemmesiden: <http://www.fsgh.dk/gymnasium/>

Folkekirkens Nødhjælps Ungdom er ambassadør for verdens fattigste

I Folkekirkens Nødhjælps Ungdom spiller unge en helt central rolle i kampen for en mere retfærdig verden. Med farverige kampagner og sjove events inviteres unge til at tage stilling til verden og vilkårene for verdens fattigste.

Af Camilla Bøgelund, forperson i Folkekirkens Nødhjælps Ungdom

I Folkekirkens Nødhjælps Ungdom (NU) handler vi på vores kristne og humanistiske værdier ved at kæmpe for en mere retfærdig verden sammen med andre unge. Det gør vi bl.a. gennem farverige events, sjove kampagner og studieture. Hovedtemaerne er, hvordan unge sammen kan bidrage til at bremse klimaforandringerne og udrydde ekstrem fattigdom én gang for alle. Vi har bl.a. plantet verdensmålene på toppen af Himmelsbjerget sammen, haft daværende finansminister Kristian Jensen til terminsprøve i verdensmålene og afholdt en fremtidsfest, hvor vi fejrede, at vi har nået verdensmå-

lene i 2030. Vi rejser også Danmark tyndt med vores ambassadørteam, hvor vi fortæller andre unge om vores oplevelser i mødet med verdens fattigste. Besøgene rummer både tid til skøre aktiviteter, personlige fortællinger og mulighed for refleksion. Samtidig samler vi penge ind til Folkekirkens Nødhjælp. Det gør vi bl.a. gennem spillet Nødbingo (gå til episode 39), hvor overskuddet af salget går ubeskåret til Folkekirkens Nødhjælps arbejde til fordel for verdens sårbare og fattigste. Her i videoen kan du se mere om, hvad man laver som frivillig i Folkekirkens Nødhjælps Ungdom.

Aktiviteter for, med og af unge

Vores målgruppe er unge i alderen 15-30 år, og vores aktiviteter henvender sig til efterskole- og højskoleelever samt en bred gruppe af unge i større byer. Vi holder til i Aarhus, København, Odense og Aalborg, hvor lokalgrupper mødes jævnligt, men mange frivillige er aktive i landsdækkende projektgrupper og udvalg. Derudover driver en stor gruppe frivillige Café Nutid i hjertet af København.

»Vi ser religion og religiøs overbevisning som en vigtig faktor for mobilisering, håb og identitet, som alle er vigtige for at skabe forandring.«

En del af Changemaker-netværket

Samtidig er vi en del af Changemaker International, en samling af ungdomsorganisationer med relation til ACT-alliancen. I Changemaker samarbejder vi med andre unge om både kampagner og politik på tværs af Europa, Afrika og Asien ud fra fælles mål om at fremme global retfærdighed. NU samarbejder med partnere med mange forskellige baggrunde heriblandt mange kristne ungdomsorganisationer. Vi ser religion og religiøs overbevisning som en vigtig faktor for mobilisering, håb og identitet, som alle er vigtige for at skabe forandring.

Alle kan være med

Folkekirkens Nødhjælps Ungdom er for alle unge, der vil bremse klimaforandringerne og udrydde ekstrem fattigdom - uanset hvem du er, eller hvad du tror på. Hvis du kender nogen, som kunne tænke sig at være med, eller kunne du tænke dig at høre mere om, hvad vi gør, er du altid meget velkommen til at kontakte os på info@dcayouth.dk. Du kan også læse mere om vores arbejde her på vores hjemmeside eller følge os på Facebook eller Instagram.

Er det FDF, som står for folkekirkens børne- og ungdomsarbejde?

Interview med Anna Korsgaard Berg, formand for FDF's trosudvalg

Af Charlotte Chammon, sognepræst i Nr. Herlev

Ofte siges det, at de uniformerede korps som FDF og de andre kirkelige spejderorganisationer er at betragte som folkekirkens børne- og ungdomsarbejde, og at børnene og de unge hér møder kirken. Men hvad tænker man i korpsene? Betragter de også sig selv om folkekirkens børne- og ungdomsarbejde? Vi spurgte Anna Korsgaard Berg, som er formand for FDF's trosudvalg. Og det korte svar er: Ja! Men ... der er også mange udfordringer!

At møde børn og unge med evangeliet om Jesus Kristus

FDF's formål er at møde børn og unge med evangeliet om Jesus Kristus, og ambitionen er at skabe plads til tro og samtale om de store spørgsmål i livet på et folkekirkeligt grundlag. Altså er formålet og ambitionen helt klar, og FDF hænger sammen med folkekirken både på landsplan og organisatorisk og samtidig også helt lokalt. Mange kredse holder til i en kirke og har samarbejde med den lokale kirke om fx fastelavn, julemarked og andre arrangementer og gudstjenester i løbet af året. Et samarbejde der varierer fra sted til sted. Nogle steder er det FDF'erne, som slæber borde og stole, andre steder kan det være et samarbejde om liturgien og forkyndelsen både i kirken og i det daglige FDF arbejde i kredsen.

I det daglige arbejde er andagterne og forkyndelsen en helt naturlig del. Der er måske ikke andagt til hvert eneste møde, men en lejr eller en weekendtur uden andagt eller gudstjeneste er sjældent. Og derfor tænker FDF også, at de har en dåbsoplærende opgave og yder dåbsoplæring for folkekirken. Ja, ofte tænker FDF sig selv som dem, der gør dørrinnet til folkekirken lavere.

»Det er for gammeldags og for tørt, det, der sker i kirken. De forstår ikke, hvad der bliver sagt – modsat det de oplever til FDF-møderne, hvor nærværet er anderledes.«

Når kirken vælges fra

Men der er også udfordringer! For både børnene og de unge oplever også, at der kan være stor forskel på det, de oplever til andagter til FDF og det, de oplever, hvis de er til højmesse en søndag formiddag. Ja, så kan dørrinnet godt være blevet for højt, som Anna udtrykker det. Hun har oplevet FDF'ere som har valgt ikke at blive konfirmeret, selv om de glad og gerne er med til andagterne til møderne og betragter sig selv som en, der tror på Gud. Alligevel vælger de kirken fra, fordi der er for stor forskel på det, de oplever i kirken og det, de oplever til FDF. Det er for gammeldags og for tørt, det, der sker i kirken. De forstår ikke, hvad der bliver sagt – modsat det de oplever til FDF-møderne, hvor nærværet er anderledes. Og det er da en kæmpe udfordring, siger Anna. Og så er det, man må spørge sig selv, om det så er FDF, der har rykket sig for meget, eller om der er andre, som ikke følger med? Det er svært at sige, men det er en udfordring.

Men hvordan er det så, at forkyndelsen bliver både nærværende og i øjenhøjde med både børn og unge?

I FDF er det lægmandsforkyndelse som udgangspunkt. Og det betyder noget. Det giver en anden troværdighed, fordi det ikke er et arbejde. Det gør det også svært, for mange lægfolk synes, det er en svær opgave. En undersøgelse blandt lederne viser, at de er mest trygge ved at tale med børnene om tro og mindre trygge ved at holde andagt. Og lederne bliver sjældent så akademiske, som teologer og præster godt kan blive. Men FDF-ledere er verdensmestre i at tale i øjenhøjde med børn og unge. Og ja, så kan det godt være, at det ikke bliver fuldstændig teologisk korrekt.

Hvad er det så der virker?

Helt konkret, hvordan fanger I de 15–25 årige?

Gruppen 15–25 årige er hos FDF delt op i to grupper. De 15–19 årige er seniorer. Man kan nemlig være aktiv FDF'er, til man er 19 år. Og seniorernes FDF-liv drejer sig i høj grad om at tage på senior-kurser. På disse kurser er der altid forkyndelse. Og en del af de unge synes faktisk, at det er noget af det fedeste.

Til en andagt bruges ofte andre virkemidler, end kirken gør. Der er ingen orgelmusik, altid bandmusik og salmer og sange, som de kender fra FDF-sangbogen. Og så er det instruktørerne, som laver andagterne, de instruktører som er et stort forbillede for de unge. Ofte indgår der en aktivitet, eller noget man skal gøre eller opleve. Det kan fx være, at man skal gå med bind for øjnene på en sti med forskellige lyde, som symboliserer det, andagten handler om. Andagterne er altid bygget op omkring et tema og har en bibeltekst som udgangspunkt.

Få kroppen med

Er det, der fanger dem, så den kropslige del?

Det betyder i hvert fald rigtig meget for dem. »Røv til sæde« pædagogik kan ikke stå alene i FDF.

Det er måske i høj grad her, folkekirken har meget at lære. Sid ned og lyt, og rejs dig op på de rigtig steder, er ikke særlig interessant for de unge mennesker.

Og så er vinklen i andagten også meget, hvad de unge selv tror. Samtaler om tro og dilemmaspørgsmål og spil er en stor del af andagten. Og det betyder rigtig meget for de unge, at de selv bliver taget med og inddraget.

»Der er en ny generation af unge, som grundlæggende synes, at andagt og forkyndelse er vigtigt.«

Fra aktiv spejder til leder

Når man er blevet 19 år, kan man ikke længere være deltager, men man kan i stedet blive leder. Og her, fortæller Anna, oplever de lige nu, at det i høj grad er de 19–25 årige, som melder sig til forkyn-delskurserne. Det er både interessant og spændende. Der er en ny generation af unge, som grundlæggende synes, at andagt og forkyndelse er vigtigt, og som selv har oplevet rigtig meget inspirerende forkyndelse gennem deres kursustid.

Andagter skal ikke altid være det stille og kedelige til et møde. Der kan også godt være stille andagter, men hvis det er et bål-møde, er det jo oplagt, at andagten også har noget med ild at gøre, fx den brændende tornebusk. Den unge generation er »jeg i fokus«-generationen. Det, at de selv skal tage stilling, gør det relevant for dem. Andagterne tager altid udgangspunkt i en bibeltekst, men så handler det om, hvad det betyder for mig. Og ja, det bliver selvfølgelig nogle gange lidt mere simpelt, fordi man er nødt til at give køb på nogle detaljer, men det giver til gengæld mening for de unge.

Trosudvalgets arbejde

Hvad laver FDF's trosudvalg så for at sikre alt dette?

Vi laver inspirationsmateriale til lederne. Fx til samtalerne om tro. Lederundersøgelsen viste, at det lederne var mest trygge ved, var at tale med børnene om tro. Så derfor har trosudvalget lavet nogle »Tankestartere«, som er A3 ark med inspiration til netop disse samtaler.

Andagten kan med fordel tænkes i en tredeling:

- 1) Tiltale, på den klassiske passive måde, som er nødvendig før samtale
- 2) Samtale
- 3) Leg

Og så har trosudvalget også arbejdet med den manglende kristendomsviden hos lederne. Vi har udviklet et vendespil om bibelhistorier. 12 fortællinger skal kobles sammen med et billede og et kort om, hvad fortællingen handler om. De fleste ledere sagde på forhånd, at det kunne de overhovedet ikke. Men det viser sig, at når de har kortene, så kender de i hvert fald de 12 historier. Netop dette er en måde at give lederne mod til tro på, at de kan mere, end de tror. Der er også udviklet ledersamtalekort til ledermøderne, som skal sætte tanker og samtalerne i gang, så man kan blive enige om i ledergruppen, hvad man vil og hvordan.

Og sammen med hovedbestyrelsen arbejder trosudvalget videre med det mere strategiske også i forhold til folkekirken og samarbejdet med de andre kirkelige børneorganisationer.

»I FDF skabes relationer og et trygt og tillidsfuldt rum, hvor samtalen om tro kan blomstre. Det er et vigtigt arbejde, for det løftes ikke mange andre steder.«

Kirken kan i høj grad betyde noget – også for de unge! Det er Annas konklusion. Det handler i høj grad om fællesskabet. I mange kirker i dag er der kirkekafe eller lignende efter gudstjenesten, og det er netop her, det kirkelige fællesskab bygges op.

I FDF skabes relationer og et trygt og tillidsfuldt rum, hvor samtalen om tro kan blomstre. Det er et vigtigt arbejde, for det løftes ikke mange andre steder.

Jeg drømmer om, siger Anna, at FDF bliver anset som folkekirkenes børne- og ungdomsarbejde. For det er i høj grad et kirkeligt fællesskab for børn og unge.

Men hvordan ser kirken på det? spørger hun og sender bolden videre!

Læs mere: <https://fdf.dk/>

Fakta

Frivilligt Dreng- og Pige-Forbund, FDF er en folkekirkelig børne- og ungdomsorganisation. FDF har 25.000 medlemmer i 350 lokale afdelinger fordelt over hele landet.

Kernen i FDF er fællesskabet, både for børn og for børn og voksne. Det at lege, hygge, grine og tale sammen, og at blive mødt med respekt uanset baggrund, alder eller evner. Vi tror, at alle har noget at bidrage med til fællesskabet, og det præger den måde, vi er sammen på.

I FDF møder vi børn og unge med et kristent livs- og menneskesyn, der viser, at vi som mennesker er skabt til fællesskab og er ligeværdige uanset baggrund.

Anmeldelse:

Aldrig har jeg følt mig mere velkommen

– 20 års erfaringer fra arbejdet med unge og teologi

Redigeret af Berit Weigand Berg, Christian Noval & Thomas Nedergaard

Udgivet af Kirkefondet og Ungdomanalyse.nu

Pris kr. 298,-

Af Per Vibskov Nielsen, provst på Nørrebro

Hvis man vil have et nationalt øjebliksbillede af arbejdet med unge og kirken, så er denne udgivelse kærkommen. I 2006 kom udgivelsen »Når den sidste konfirmand er smuttet«, der i 2015 endnu mere praksisorienteret blev fulgt op af Suzette Munksgaard med »Hvad tror du selv?«, der stadig står som et hovedværk i forsøget på at skabe eksistentiel og religiøs refleksion hos konfirmander og deres forældre.

Bogen med den finurlige titel »Aldrig har jeg følt mig mere velkommen« er en opsamling på erfaringer med den kirkelige ungdomskultur, der tog sin begyndelse på Nørrebro i København i 1998. Siden har arbejdet med unge og kirke bredt sig som ringe i vandet, så der nu over hele landet gøres forsøg med at få de unge involveret i kirkens liv og vækst.

Bogen rummer 17 artikler, der over en bred vifte og med meget forskellige tilgange forsøger at indkredse de tre hovedtemaer: Ungdomskirkerne, unge i kirkerne, identitet og tilstedeværelse.

Nævneværdigt er bidraget fra Anna Korsgaard Berg, der betegner sig selv som en kristen, aktiv FDF'er, der kommer jævnligt i Brorsonskirken. Hun skiller sig ud ved at være den eneste af forfatterne, der har en baggrund som frivillig, og desuden som den eneste fremhæver hun tydeligt, at det handler om at møde børn og unge med evangeliet om Jesus Kristus (hvilket hører til FDF's formål). Netop derfor er hendes bidrag interessant, og hun kommer da også med fire frugtbare anbefalinger efter at have beskrevet, hvor højt dørtrinnet til folkekirken kan være. Faktisk så højt, at flere af de unge, som har været vant til at tale om tro og deltage i gudstjenester i forbindelse med FDF, fravælger at blive konfirmeret i folkekirken!

Bidraget af Finn Andsbjerg Larsen fra Konfirmandcenteret indeholder givtige og klargørende refleksioner om forholdet mellem pædagogik og teologi. Han udpensler bl.a. diskrepansen mellem tilspørgslen ved dåben og så det teologiske udsagn om dåben som en gave, ligesom han opfordrer til en mere dialogisk tilgang til de unge fra kirken i stedet for den proklamatoriske.

Bogen indeholder også flere artikler, hvor det bliver tydeligt, at folkekirkelige strukturer kan stå i vejen for arbejdet med unge og kirke i en sådan grad, at energien i projekterne går tabt. Her bliver det også fremhævet, at visionære tanker om kirke for unge ikke nødvendigvis fungerer i praksis, og det derfor undervejs kan være nødvendigt at dekonstruere konceptet. I flere tilfælde bliver mødet med de unge den laveste kirkelige, teologiske og kristelige fællesnævner såsom »troen på, at der er noget, der er større end os selv.« Ungdomspræst i Kolding provsti Benjamin König slutter sit bidrag af med en noget uklar opfordring til »selv-evangelisering«, hvor den unge er et mål i sig selv og dermed om ikke andet bryder med tidligere tiders tanker om en sendelse i Jesu navn.

Bogens tre redaktører bidrager selv med en artikel hver, der også er bogens tre mest omfangsrige artikler. Thomas Nedergaard beskriver de oplevelser, han har haft som præst på Vesterbro i København i den tidligere sognekirke Gethsemane, der nu er omdannet til den folkekirkelige ungdomskirke Ukirke. Thomas Nedergaard beskriver sine oplevelser med unge, der betragter kirken som død, og som, hævder han, lever i en post-kristen tid. Han gør sig til talsmand for en såkaldt opvasketeologi, hvor det handler om at møde de unge der, hvor de er, når de er på en dannelsesrejse uden ende og uden hjemvenden, og hvor kristendommen ikke bliver opfattet som et aktuelt aktiv. Nedergaards beskrivelse af ungdomsoprørets konsekvenser for kirken er ikke trøsterige, men han insisterer dog på, at vi skal tage så meget som muligt med fra kirkens tradition, dogmatik og historie og i forlængelse af dette forsøge at etablere en skabelsesteologisk platform, hvor en samtale og et fælleskab kan finde sted – fx under en opvask.

Berit Weigand Berg har fokus på de unge efter konfirmationen og det paradoks, at de unge efter kon-

firmationen kun kommer i kirken som individer, da det ikke længere er naturligt for dem at komme i flok fx sammen med klassekammeraterne. Hun peger desuden på det problem, at der ikke fra kirkens side tilbydes nogen hjælp til at lette denne overgang, men fremhæver at der kan være hjælp at hente i de kirkelige ungdomsorganisationer til det, hun kalder den religiøse socialisering.

Christian Noval er katolsk præst i Grønland og teologisk doktor på en afhandling om ungdommens teologiske antropologi. Hans artikel er særdeles tankevækkende og rummer betydelige teologiske overvejelser såsom spørgsmålet om børn og unge hører med til skaberværket og dermed må accepteres som skabte i Guds billede eller modsat først kommer ind i billedet med syndefaldet! Da artiklen formodentlig er en sammenfatning af indsigter fra disputatsen, glider Christian Noval desværre af på flere relevante spørgsmål, som han selv stiller og affejer med, at det vil føre for vidt at besvare dem i artiklen – som så formodentlig kan læses i disputatsen! Men tematikken omkring ungdommens teologiske antropologi er særdeles spændende og bør også gennemtænkes ud fra et luthersk perspektiv.

At ungdomsteologi og ungdomskirker også kan vække interesse hos ældre, vidner forordet af Københavns biskop Peter Skov-Jakobsen om, der ligefrem skriver, at ikke kun ungdomspræsterne, men hele kirken trænger til en bog som denne. Den er i hvert fald uomgængelig, hvis man som kirke arbejder med unge, og derfor er den anbefalet.